

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Néhány komoly szó a járásőrmesterekhez és járásőrmesterjelöltekhez.

Irta: Virág László csendőrszázados. (Vége.)

Főhiba — s ezt tán legelső sorban kellett volna említeni, — hogy a legtöbb járásparancsnok nem tudott beleilleszkedni azon hivatali viszonyba, melyben állásánál fogva a területre illetékes rendőrhatalósággal (járásokban a főszolgabíróval, városokban a rendőrkapitány-nal) van; pedig a helyes kiinduló pontot könnyen megtalálhatta volna a járásőrmesteri utasításban, ha annak rendelkezéseit behatóan tanulmányozta és meg is értette volna.

Ugyanis a járásparancsnok, ki addig csak mint őrsparancsnok alkalmaztatott, s a járási főszolgabírónak a közbiztonság-, csend- és rend fenntartása érdekében rendelkezésére állott, tehát annak egyenesen végrehajtó közege volt, járásparancsnokká való kinevezése által egy nagy lépést tett előre, s nem csupán egy őrs, de az egész járás területére nézve vált nem csupán végrehajtó közegévé, de egyuttal a rendőrhatalóságnak tanácsadójává és szakelődőjává; alárendelt őrszeinek pedig irányítójává is lett, s azon szoros kapcsolatot is képezi a járásbeli őrsök és a rendőrhatalóság között, mely a kétőt folytonos érintkezésben tartja, s mindkettőnek működését elősegíti. Ha pedig ez így van, úgy nyilvánvaló, hogy e hivatali viszonynak csakis a kölcsönös bizalom, a kölcsönös támogatás lehet a szilárd alapja.

Azonban akárhány járásparancsnok van, aki ezen viszonyt fel nem örmérvény, az illetékes rendőrhatalóság főnökével való érintkezéskor úgy viselkedik, mint egy aláutas báb; szerencsének tartja, hogy a hatósági főnök, vagy tisztviselő vele szóba áll, feladatát szem elől tévesztve, annak kegyeit keresi, mintha csak attól függne léte és nem létének kérdése, úgy, hogy viselkedése, ha csak kezdő őrsparancsnok volna is, nélkülözi a kellő hivatottságot és komolyságot. Ennek ellentétéképen vannak megint járásparancsnokok, akik a rendőrhatalóság főnökétől ridegen elzárkóznak, vagy azokkal szemben elutasító, sőt kihívó és henczegő magatartást tanúsítanak. Az egyik véglet oly veszélyes és czélra nem vezető mint a másik.

Ezért ne feledje egy járásparancsnok sem, hogy egy megalkodó, báb viselkedésű katonai egyén valóságos figura egy uri ember, egy hatósági tisztviselő szemében, a kitől komoly dolgot nem vár, s a kivel ko-

moly dolgot megvitatni nem is hajlandó; tehát az ilyen viselkedés eleve kizárja azt, hogy czélirányos összműködés lehetővé váljék. Azt pedig, hogy a kihívó és henczegő magatartás mit eredményez, fölösleges magyarázni.

A járásparancsnoknak első és legkiemelkedőbb feladata: járásában a közbiztonság javítása és jó színvonalon tartása, a közbiztonsági szolgálat helyes irányítása.

Ez pedig helyesen csak úgy gyakorolható, ha a járásparancsnok éleslátásával járásában mindent alaposan megügyel, összeköttetései alapján mindenről, a mi a szolgálatot érinti, tudomást szerez, mindig tisztában van a tett hatósági intézkedésekkel, azoknak hatásával, és azon hatóerővel is, mely alárendelt őrszeinek összműködése által a közbiztonságra gyakoroltatik, felismeri és bizonyítékkal tud szolgálni oly jelenségek felől, melyek akár közvetlen, akár közvetlenül a közbiztonság kárára vannak, vagy lehetnek, és ki tud esznelni törvényes módokat, melyek a rendes állapot megteremtésére vezetnek.

Szó sincs róla, akad a rendőrhatalóságoknál is főnök, vagy tisztviselő, aki az őrsparancsnokot, még a járásparancsnokot is lekicsinyli és vele illetően felfogásból mérten bántani meg is kísérli, — de ez kivétel, — és feltehető, hogy a fennebb érintett széles látókörrel bíró, s magával, feladatával tisztában lévő járásparancsnokkal szemben az ilyen viselkedés csak a kísérletnél marad, mert egy tanult ember hamar felismeri az előtte megjelenő egyén tartalmát, értékét, s ha látja, hogy egy megfontolt, okosan gondolkodó, komoly csendőr altiszt van dolga, maga adja meg a módot és alkalmat arra, hogy a járásparancsnok férfias nyíltsággal és teljes bizalommal nyilatkozzék oly teendőkről és dolgokról, melyeknek komolysága kétségbevonhatlan.

Szóval, mindig csak a járásparancsnok viselkedésétől függ, hogy őt kinek és mennyire tartsák.

A főczél, — s ezt a szolgálat érdeke szigorúan meg is követeli, — hogy a járásparancsnok minden megalkodás nélkül alkalmazkodni tudjon és a bizalmasodás látszatának kerülésével is azon legyen, hogy a rendőrhatalóság főnökének bizalmát bírja, annak becsülését érdemelje ki.

A rendőrhatalóság főnökének sokoldalú elfoglaltságánál fogva sokszor lehetetlen minden irányban mindent észrevenni, és a szükséghez képest közrehatni, s ezért igen

szívesen veszi, ha a járásparancsnokban támaszát látja, s ezzel közöl oly dolgokat is, melyek szigorú titkot képeznek, s bár nem is állanak szorosan összefüggésben ezek a csendőri szolgálattal, mégis jónak látja, hogy arról a járásparancsnok tudjon, s viszont szívesen hallgatja meg a járásparancsnok olyirányú közléseit is, a melyek ugyan a hatósági jogkörbe vágnak, de ezek a hatóság főnökének figyelmét oly dolgokra irányítják, melyek eddig figyelmét kikerülték.

Magától értetődő dolog, hogy az ily — nem bizalmaskodó, — de bizalmas érintkezés kell, hogy alapját képezze azon szolgálati viszonyoknak, mely a két tényező között fennáll.

Ily viszony mellett nem lehet kételkedni abban, hogy a kölcsönös megértés és támogatás egy helyes összműködést hoz létre, mely a járás közbiztonsági viszonyainak helyes ápolására jótékonyan hathat.

Egyéb polgári hivatalokhoz, bíróságokhoz való viszonyban is legyen a járásparancsnok viselkedése alkalmazkodni tudó, tolatkodás nélkül különösen a bíróságokkal keresse az alkalmat a minél gyakoribb érintkezésre, mert azoktól is sok olyan dolgot tudhat meg, a mi feladatának megoldásában csak hasznára lehet.

Ne felejtse, hogy a hatóságok egymás támogatására vannak utalva, s hogy ezek célirányos összműködése szülhet csak országszerte rendszeres és törvényes állapotokat.

Ezért a megokolatlan huzódózás, a hivatalfőnökökkel való érintkezés kerülése hibáz, mert ezáltal elszalasztatik egy-egy alkalom, mely a járásparancsnok mindenirányú értesültségét öregbíthetné.

Minden oly esetben, mikor közte és a rendőrhatalóság főnöke, vagy más hatósági megbízott között nézeteltérés támad, vagy azok kérdésére a gyakorlatában még elő nem fordult eset miatt felvilágosítást adni nem tud, ne habozzék, hanem mondja azt meg nyíltan, de a legelső és az eset sürgősségehez képest megválasztandó alkalmat arra használja fel, hogy tisztí elöljárójától tanácsot kérjen, s mikor a dologgal már tisztában van, ne készen a hatóság főnökénél megjelenni s az információt megadni.

Ha pedig ily esetekben dolgával tisztában lenne, de abban, illetve az adott felvilágosításban a hatósági főnök, vagy tisztviselő meg nem nyugodna, a járásparancsnok maga proponálja, hogy az ügy a tisztí elöljáró elé vitessék, mert ebben a hatóság is megnyugvást találhat, de maga a járásparancsnok is.

Egy okos, életrevaló járásparancsnok mindig találja meg a helyes kivezető utat, nehogy a helyes összműködés lényegtelen félreértéseknek, vagy nézeteltérésnek áldozatul essék, s abból a szolgálatra kár háramoljék.

A társadalmi érintkezésben sem találja meg sok járásparancsnok a helyes utat, azért szinte lehetetlenné, nem ritkán neveltségessé teszi magát. Az egyik tulajdonság soknak, a másik épen kevésnek képzelet magát; szóval nem tudja önmagát, állását értékelni.

A társaság helyes megválasztása mindenkinek nagy gondot okoz, de annak helytelen megválasztása a járásparancsnoknál jóval több kárt okozhat, mintha attól teljesen visszavonul, bár az elszigeteltséget a járásparancsnok állása meg nem tűri, mert akkor tájékozottsága, itélőképesége hiányos, modora darabos marad.

Jöllehet a csendőri altisztnek és csendőrnök minden alkalommal követendő magatartása és gondolkozásmódjára nézve az ált. szolg. határozványok, a szolg. utasítások, és a szolgálati szabályzatok elég világos rendelkezéseket tartalmaznak, mégis mert a csendőri járásőrmester, mint járásparancsnok egy szűkebbkörű, de tekintélyesebb szavát képviselő legénység csoportnak elöljárója, nevelője, szükséges hangsúlyozni, hogy a helyes gondolkozásmód, helyes magatartás és itélőképeség sokkal fokozottabb mérvben kívánatik meg tőle, mint az alárendelt altisztek és csendőroktól, mert csak az taníthat, aki maga is tud, s szellemileg csak az képes kiemelkedni az alárendelték közül, aki kellő szellemi fölényvel is rendelkezik.

Mindenirányú magatartásában, gondolkozásmódjában a járásőrmesternek, — de az erre törekvő altiszteinknek is — az kell hogy legyen irányadója, hogy ő *első sorban katona*.

Ez minden tekintetben, szavában nyilatkozzék meg.

Nehogy félreértsek! Ez alatt nem a tulzott fessesség, nyersesség, ugrándozás értendő, hanem első sorban a nyílt, határozott, tiszteletet parancsoló fellépés, meggondolt beszéd, minden szószátyárkodás, fecsegés mellőzésével.

Erintkezésében — megalázkodás nélkül — nyilvánuljon meg kivétel nélkül mindenki vel szemben udvariassága, bizalmat ébresztő modora, adja meg mindenkinek kivétel nélkül a kellő tiszteletet, melyet önmagával szemben is elvár.

Baráti viszonyt csak oly egyénnel szemben engedjen meg magának, a ki arra correct, férfias gondolkodásmódja, kifogástalan jelleme, és társadalmi állásánál fogva is érdemes.

Ennek megítésére azonban egy-két nap, vagy hét nem lévén elégséges, ha új állomásra, ismeretlen emberek közé jut, a járásőrmestertől elvárható cselekedéssel — tartózkodó állápontra helyezkedve — figyelje meg, hogy ugy maga, mint családja, kivel léphet gyakoribb érintkezésbe, majdan baráti viszonyba.

Az ugynevezett tolatkodás látszatán is kerülje. Jó érzék mellett könnyen felismerheti, hogy kik hol látják, fogadják szívesen, vagy hidegen s ehhez alkalmazkodva igyekezzék a remélt, vagy felajánlott barátságot elfogadni, illetve ápolni, vagy pedig kudarc nélkül visszavonulni.

Látogatásainak időpontját válogassa meg, alkalmazkodjék az állomásán divó szokásokhoz, szokatlan időben senkit ne haborgasson, senkinek terhére ne legyen.

Látogatás idején kívül csak meghívásra jelenjék meg magánháznál s bármí aggályai támadnának a meghívás

iránt, azt mereven soha se utasítsa vissza, igyekezzék az elől okosan kitérni, illetve magát kellő időben és módon udvariasan kimenteni.

Gyerkezők, léha gondolkozásu egyének, vagy csak látszólag is erkölcsi hibákban szenvedő egyéniségek eleve is kizárandók szűkebb ismerettségéből.

Ellenségeskedés, rosszakarát, rosszakaratu, vagy felületes fecsegés — a mi hasonlókat szülhet — mindenivel szemben kerülendő.

A szolgálati dolgoknak avatatlanok, polgári egyének vagy családtagjai előtti szobahozása a szolgálatra is káros lévén, lehetőleg kerülendő, mert azoknak, kik ehhez nem értenek, ez kellemes beszéd tárgya nem lehet.

Nagyobb szolgálati eredményekkel való dicsekvés, pláne ha ezt önmagától hozza elő egy csendőr-altiszt, a tekintély emelése nem, de az igazmondásában való kétkedésre vezethet.

A csendőr-altiszt igyekezzék nem szóval, hanem tettekkel eredményeket felmutatni, működése közügyelem tárgya, s eredményes működése hozza meg a feltétlen bizalmat és tiszteletet.

Ha családja van a járásőrmesternek, tünjék fel minő gondoskodó, jó családapa, szerető férj, családi élete legyen kifogástalan és tiszteletreméltó.

Erkölcseiben legyen példányképe alárendeltjeinek; anyagilag pedig legyen független.

Kerüljön és családjával is kerültesen minden nagyzást, erőlködést, nehogy neveltségessé váljék.

Hivatásában is kerüljön minden túlzást, legyen szolgálatkész, senkit, a ki tanácsért, felvilágosításért fordul hozzá, ridegen el ne utasítson, hanem ha módjában áll, kellő tanácsal szolgáljon, felvilágosítást nyújtson, ha pedig ezt nem teheti, kellő udvariassággal mondja meg ezt nyíltan. Szóval, ha valaki bármily körülmények között bizalommal fordul hozzá, azzal ugy intézze dolgát, hogy a bizalom továbbra is fennmaradhasson.

Ha valamihez nem ért, valamit nem tud, ahhoz hozzá ne szóljon; kerülje a tudáskoskodást és okoskodást. Minden fennálló törvényt, vagy szabályt, legyen a katonai, vallás-erkölcsi, társadalmi, tartson meg és könyvezetével is tartasson meg, mert kivételt ő sem képezhet.

Nem kímél meg az élet egy embert sem a megpróbáltatásoktól, ezzel mindenkinek tisztába kell lenni.

Csapások szerencsétlenségek mindenkit érhetnek s ezen változtatni nem lehet, de benne megnyugodni a vallás-erkölcsi életből, az isteni gondviselésbe vetett hitből merített erővel lehet, de kell is, mert ha ez nem így volna, csupa kétségbeesett embereket látnánk csak körülöttünk.

Az emberi természet akként van berendezve, hogy az elégedetlenség felé inkább hajlik, mint a megelégedettség felé, de ennek nem lehet következése az, hogy józan belátásu ember a jóban is csak a rosszat keresse, a rossznak pedig esetleges jó oldalait észre nem véve saját lelki életét dulja fel.

Sőt ellenkezőleg! Az élettapasztalatokból leszűrt azon tanulság, hogy az élet csupa küzdelemből áll s gondok nélkül senki sem él, épen arra ösztönöz, hogy ki-ki munkásságával életcélját minél sikeresebben töltesse be, megnyugvását multjában, reményét pedig jövőjében feltalálja, annál is inkább, mert a nagy társadalom az egyént munkásságában magára nem hagyja, hanem érvényesülésére módot és alkalmat ad.

Mi csendőrök, mint emberek is, mint katonák is szokva kell hogy legyünk a folytonos küzdelemhez és az élet kedvező és kedvezőtlen tanulságaihoz s e mellett a magasabb cél iránti törekvés tudata, az intézői köröknek, előjáróknak minden irányban és minduntalan megnyilvánuló gondoskodása mindmennyi ok arra, hogy meghiusult remények, megpróbáltatások nyomán is boldogulásunk utját megtalálni, követni tudjuk s lelki-életünket aként rendezzük be, hogy előrelévő törekvésünknek mi se állhassa útját.

A munka elfoglal, megedz minden szellemi és testi fáradságra, küzdelemre, megtanít helyesen és nemesen gondolkodni, a pihenés és szórakozás idejét nemes élvezetű lenni.

A munkához azonban, hogy az tökéletes legyen, egész ember kell.

Filmmunka csak kontárkodás. Kontárkodásból pedig megélni sehol sem lehet.

Ha ez általánosságban áll, ugy különösen áll ez járásőrmestereinkre, kik csak mint egész emberek végezhetnek olyan munkát, melyet tőlük az állásuk és szabályok megkövetelnek, miből következik, hogy ugy nekik, mint az ezen rangot elérni vágyó altisztjeinknek egész embereknak kell lenniök, mert ezen állásban a kontár sokáig nem tarthatja magát, a jövőben pedig el sem érheti azt.

Ezért járásőrmestereinknek és leendő utódaiknak ugy szolgálatban, mint szolgálaton kívül, tehát a társadalmi életben is kerülni kell minden szélsőséget, szorgalommal, tele jó akarattal és ambícióval — alárendelve a magán-érdeket a szolgálat érdekének — arra kell törekedni, hogy maguknak a szellemi fölényt és kellő társadalmi műveltséget megszerezzék, posztiojukat szilárd alapon biztosítsák, maguknak pedig a nemes, de érdem szerint mindig elismert tevékenységben sikerüljön megtalálniuk a megnyugvást és megelégedettséget, melyet nem lesz nehéz elérni akkor, ha erősebb megpróbáltatások idején eszükbe jut, hogy egész emberek kell hogy legyenek a küzdelemben s hogy a gondviselés oltalma mindenkör velük van, mert ezen tudatból meritenek annyi erőt, a mennyi a küzdelemhez elég lesz.

Említetttem, hogy épen a magas követelmények folytán, mik járásőrmestereinkkel szemben támasztanak, áll előtérben az iskolai előképzettség (qualificatio) megkövetelése.

Az iskolai qualificatio képezi a gyakorlati működés alapját. E nélkül az alap nélkül építeni nem lehet. Silány alapra pedig csak silány építmény kerülhet,

melynek alapját, ha másképen nem lehet, utólag kell aláépíteni, mert másképen rombadól.

Altiszteink és csendőreink mikor a testület tagjaivá lettek, jórésben a szilárd épülethez megkövetelhető alappal, előképzettséggel kevésbé rendelkeztek, a legtöbben az írás, olvasás és számvetésben mint kezdők mutatkoztak.

De kiképzési rendszerünk, mely az írás, olvasás és számvetésben való jártasságra ugyszólván szorítja őket, alapvető munkát végez s a kiben a kellő jóakarát és hivatásérzet megvan — az igaz, hogy hosszú éveken át — a magasabb képzettséghez szerezhet magának szilárd alapot, hogy arra a sokoldalú tudás, szakképzettség, megfontoltság épületét rendre felépíthesse s végcélban elérhesse az altiszti állás koronáját képező járármesteri rendfokozatot s azon szellemi fölényt, mely a vezetéshez, neveléshez feltétlenül szükséges.

Míg a jelenleg járármesteri állásban működő bajtársaknak léteérdeke, a mennyiben mindenirányú képzettségük a kívánt mértéket meg nem ütné, — hogy képzettségük fogyatékosságait folytonos tanulással pótolják, addig fiatalabb altiszteinknek, minden időt, eszközt és módot fel kell használniuk arra, hogy szakadatlan munkásságukban ür soha se keletkezzék, ne jussanak váratlanul és készületlenül a kitűzött cél közelébe, mert hosszú évek mulasztásait pár hónap alatt pótolni nem lehet s keservesen érheti őket majdan az önvád, ha mulasztásuk folytán a küzdő térről épen az utolsó pillanatban szorulnak le s náluknál esetleg fiatalabbak, kik az időt jobban kihasználták, jutnak előtérbe.

Ezen törekvésben fiatalabb altiszteinknek egymással a szó szoros értelmében versenyre kell kelniök; mert — idők feltével fokozódván a követelmények is — csak akkor lesznek képesek a kitűzött célzt elérhetni, ha a versenyben kiválnak s a majdan alkalmazandó szigorubb mértéket is megütik s az előjárók mindenesetre időszert s természetesen fokozottabb kritikáját, a tűzpróbát sikeresen kiállani tudják.

A kifejtendő verseny eredményétől függ, hogy a homlokterében álló iskolai előképzettség (qualificatio) megkövetelése mikor válik szükségessé.

Tehát munkára fel! a munka nemesít; erős kitartás pedig a célhoz visz.

Az eskütétel módja.

Irta: K. Nagy Sándor.

I.

Azt bizony tapasztalásból tudom, mert látom, hogy a tanuként megidézett csendőrök nem mindnyájan egyforma módon teszik le az esküt: egyik feltett kalappal és három ujját feltartva, másik levett kalappal és feltartott három ujjal, a harmadik levett kalappal és jobb kezét szívére téve esküszik, vagy legalább akar esküdni a világi bíróság előtt. Ebből aztán

néhá majdnem szóváltás származik a bíró és csendőr között.

Épen azért nem lesz felesleges erről beszélni egy keveset.

Az ám, egy kissé tájékozódni, hogy milyen módon tegyék le az esküt azok a csendőrök, a kiket a bíróság tanukként hallgat ki?

De hát tegyünk úgy, mint a kancsali mészáros, a ki nem odavág, a hová néz. Kerülő uton igyekezzünk a cél felé.

Mert hátha időközben belevágna a szavamba a sok minden iránt érdeklődő örsvezető ur s azt kérdené:

— Csak egyféle eskütétel van?

Megelőzőm a kérdést s mondok valamit a régi és újabb eskütétel módjáról.

Higgyék el, megérdemli a meghallgatást. Sok érdekes dolog van benne, a mit kevés helyen olvashatnak.

És hogy el ne felejtünk, bocsássuk legelőbbre annak a közjogi eseménynek felemlítését, hogy milyen módon esküszik az ország királya a koronázás alkalmával.

Ez az eskütétel két részből áll: először a templomban, másodsor a szabad ég alatt.

A koronázáskor a koronázásra kitűzött katolikus templomba vonul a király ünnepélyes menettel, az országgyűlés tagjaival s egész fényes udvarával, a zászlós urakkal; a templom ajtajában várja a hercegprímás papságával együtt s a főoltárhoz vezet, ott rövid beszédet intéz hozzá, melynek bevezetével a király leterdél és két kezét az evangéliomra téván, esküt tesz le az igazságra és közbéke s Isten egyházainak fentartására s az egyház szolgáinak tiszteletben tartására, az egyházi (róm. katolikus) szertartási könyvben foglalt eskü szavai szerint. Ezután a hercegprímás egyházi imák és litániák között a királyt szentelt olajjal jobb karján, mellén és vállán felkeni, Szent-István palástját és saruit ráadja, majd oldalára köti Szent-István kardját, melyely a király a nép felé fordulva három keresztvágást tesz, annak jelölül, hogy az országot és vallást bármiféle jövő támadás ellen védeni kész. Ezután az oltár legfelső lépcsőjére térdel a király, akkor a hercegprímás és az ország nádora, (deutóbb Gróf Andrássy Gyula helyettesítette a nádort), a szent koronát a király fejére teszik, jobb kezébe a királyi palczát, baljába az arany almát adják és a királyi trónra ültetik, mire megdördülnek az ágyuk és harangok. Itt az aranyalmára meg kell jegyezni, hogy ennek tulajdonképen az volna a rendeltetése, hogy a hazai földből megtöltsék, (a mint hajdan más nemzeteknél szokásban is volt) s azt jelképezi, hogy az aranyalmában átadott földdel az egész ország átadatik a király hatalmába.)

A mise bevezetése után a király, fején a koronával, vállán a Szent-István palástjával, lóra ül s a főurak és főpapok kíséretében egy kijelölt szabad ég alatti emelkedetebb hely felé vonul s a nemzeti színű posztóval bevont magasabb állásra lovastul felmegy s annak aranyos szőnyeggel bevont közepén állást foglalva, jobb kezét

ég felé, baljában pedig feszületet tartva, a primás előolvasása után, a nép hallatára, a királyi esküt az alkotmány s az ország szabadságainak megtartására leteszi. Innen ismét lóháton a királydomb felé vonulván, arra lovával egyedül felvágat és Szent-István kardjával a világ négy része felé négy keresztvágást tesz annak jeléül, hogy az országot bárhonnan jövő ellenség ellen kész megvédeni.

Igy ment végbe a király koronázási esküvétele ősidóktól fogva a legujabb időkig...

A mi hont szerző őseinknél az eskütelnek egy sajátos módját találjuk. A mint egy régi krónika írja: «midőn a honfoglalásra kiinduló hét fejedelmi csapatok Álmost vezéröknek és parancsolójuknak választották, Álmos vezérért tulajdon véruket egy edénybe bocsátván pogányi módon, esküvéseket megerősítették».

A régi kithák nagy cserépedénybe bort töltöttek, beleje az esküvel szövetkezők vérért keverték, felvágva bőrüket térelre, vagy késsel, az edénybe kardot, nyilat, bárdot, kőlevézt mártottak, erre fogadásokat tettek és azután a borral vegyes vért megitták.

A régi kunok, midőn a görögökkel szövetkeztek, ezüst serlegbe véres bort töltöttek, azt testükből eresztett vérről összevegyítették s hasonlóan tett a görög császár is s aztán mindketten megízlelték ezt az italt, — ennek megtörténte után előhozattak egy ebet, vagy egy farkast s azt együttesen kardjaikkal darabokra vagdalták, annak jeléül, hogy így vesszenek el azok, a kik az esküt megszegik.

Az avar kán — egy régi görög történetíró szerint — a tüze esküött.

Igen nevezetes s talán legtovább fenmaradó szokás volt a földre esküvés. Ez leginkább a határvillongásnál, vagy a föld miatti perkedésnél fordult elő. Nevezetesen azon a földön, melynek tulajdonjoga vitás volt, ástak egy gödröt, ebbe a gödörbe lépett az, a kinek az esküt megítélték, még pedig mezitláb kellett a gödörbe lépnie, hogy talpa érintse a vitás földet, kezébe is vett onnan egy marék földet s akkor a földet hivta fel bizonyosság, hogy igaz, a mit mond s a föld esküben a földnek haragját és boszúját hivta fel, hogy ha hamisan esküszik, nyelje el, süllyesse el őt a föld, ne gyümölcsözőek birtokosának, ne fogadja magába az ő holt tetemét és vesse ki azt magából.

Erre a földesküre még példát is hozhatok fel a népmondából, melyet Arany János olyan szépen megénekel: «A hamis tanu» ezimű költeményében, a mely így kezdődik:

«Állj elő vén Márkus! vedd le a süveged,
Hadd süsse a napfény galamb-ész fejedet,
Tartsd fel három ujjad, esküdjél az égre,
Atya, Fiu, Szent-Lélek hármias Istenségre,
Hogy az a darab-föld, a melyen most állasz
Nem tarcsai birtok, ladányi határ az».

Az történet ugyanis, hogy a ladányiak és tarcsaiak között per folyt a határkérdésben, a ladányiak a tarcsai

határ egy részét maguknak tulajdonították s ezt az öreg Márkus tanuval akarták bizonyítani. Ez tudván az eljárást, előre ladányi földet tett a csizmájába a talpa alá és aztán a peres földön megesküött, hogy ladányi föld az, a melyen áll s megátkozá magát, hogy ha igazat nem mond, testét a föld be ne vegye, hanem az az örvény nyelje el, a mely ott van a közeli Kőrös-folyóban és lelke se találjon nyugalmat. Ezen föld-eskü alapján a bíróság a ladányiaknak ígerte vala a peres földet, nem tudván azt, hogy az öreg Márkus milyen ravaszsággal élt. Nemskóra meghalt az öreg Márkus s midőn koporsóját a sirba eresztették s földet kezdtek reá hányani: egyszer csak a koporsó a földből felvetődött, a holt test a koporsóból kizuhant s egyenesen az örvénynek tartott, a hol az öreg megesküött és abba süllyedt el. Ez volt a hamis föld-esküjének a következménye.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkosság kiderítése.

Közl.: *Kucsmits István* csendőr-örsvetető.

Az 1903. év május hó 18-án este 10 órakor Dobrota András belkai lakost, a faszinben való foglalkozása közben, egy jól irányzott lövéssel súlyosan megsebesítették, melynek következtében pár percznyi halálutsa után, a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, kiszzenvedett.

A besztérczebányai őrs értesülván az eseményről, annak nyomozására azonnal egy öt főből álló járort vezényelt ki a helyszínére.

A helyszini szemle megejtésénél a járór a hullától négy méternyi távolságra a fojtásnak használt papírból visszamaradt foszlányokat talált és ugyanott egy főről eredő bocsornyomokat fedezett föl, melyek 80 lépésnyire a közeli utra vezettek.

A járór ezek után még megállapította, hogy a meggyilkolt a cselekmény elkövetése napján Radvány községben fát fuvarozott, a honnan este 9 órakor érkezvén haza, miután a lovakat kifogta és az istállóba elhelyezte, a faszinbe ment, hogy vacsorája fölmelegítéséhez fát vigyen. Eme munka közben érte a halálfőző golyó és oltotta ki életét.

A járór most már a nyomozás érdemi részéhez fogott; de minden buzgalma és erőfeszítése mellett sem volt képes a legesekélyebb nyomra vagy fonalra akadni, mely a tettes kilétére a legtávolabbról is rámutatott volna. Mindössze annyit tudott kétségtelenül megállapítani, hogy a gyilkosság boszu műve volt.

Eme sikertelenség egyáltalán nem lankasztotta a járór buzgalmát, hanem ellenkezőleg, még fokozottabb tevékenység kifejtésére buzditotta és minthogy a lakosság ismeretes zárkózottsága mellett alig volt kilátás arra, hogy a további kérdezősködés a nyomozást előbbre vigye, elhatározta, hogy éjjelen való lesállítások tartása

által kísérli meg valami támpont megszerzését. De hogy a lakosságot szándéka tekintetében félrevezesse, kivonult a községből és a közeli erdőbe buzódot meg az éj beálltaig. Akkor aztán a sötétség leple alatt a késő éjjeli órában visszatért a községbe, hogy szándékát végrehajtsa. A község lakosai már rég nyugvóra tértek, a házak ablakai sötétben meredtek az éj homályába és siri csend uralkodott az egész község területén. Annál inkább szembeütlött a járőrnek, hogy csupán egyetlenegy ház ablaka világít bele a nagy sötétségbe. A járőr, meggyőződést szerzendő, hogy mi történik a kivilágított házban, óvatosan megközelítette azt és meghúzódott a kivilágított ablak alatt. Bent a szobában két férfi állt szemben egymással, látszólag igen fontos beszélgetésbe emelkedve. De a hangok nem hatoltak az ablakon át és így a beszéd tartalma nem volt kivethető. A járőr egyik tagja erre az épület hátsó részére kerülve, fölkuccsolt a nyitott rozoga padlásra és ott a vékony padozaton elnyújtózkodva, fülét szorosan a padozathoz illesztve, hallgatózni kezdett. És az élelmes csendőr jól számított, mert most minden szót tisztán kivehetett, a mit a férfiak lent egymással váltottak. Képzélhető mennyire fokozódott az érdeklődése, midőn azt hallotta, hogy a beszélgetés a gyilkosság körül forog. A férfiak egyike éppen azt beszélte társának, hogy a meggyilkoltak egy utczasorban lakván, a lövés zajára fölébredt és megnézendő, hogy mi történt, azonnal lakásának ablakához sietett, a hol a gyilkosság színhelye felől éppen egy férfi futott el, kiben Drenka Andrást, a meggyilkolt sógorát vélte fölismerni. Különben is nagyon valószínű, hogy Drenka követte el a gyilkosságot, — vélekedett az elbeszélő — mivel sógorával ellenséges viszonyban állott és csak nemrég is egy örökösödési perpatvarból kifolyólag megöléssel fenyegette.

A járőr eme kihallgatott beszélgetés alapján azonnal Drenka lakására sietett. Itt a zörgetésre Drenka neje nyitotta ki az ajtót és a járőrt megpillantva, annyira remegni kezdett, hogy az ajtóba kellett kapaszkodnia, hogy össze ne roskadjon. Drenkát felköltve, a járőr, ellenkezése után erőszak alkalmazásával a községházához kísérte, hol azonnal kikérdezés alá fogta. Drenka a hozzá intézett kérdésekre előadta, hogy a gyilkosság elkövetése napján ünneplő ruhába és *csizmába* öltözve tehénvásárlás végett Besztercebányára ment; de ott nem találván tetszésére való tehenet és miután arról értesült, hogy Felsőperceseny községben van egy olyan eladó tehén, a minőt ő keres, ebbe a községbe ment; a honnan este 9 órakor ért haza. Ekkor azonnal lefeküdt és nem is távozott többé el hazulról. Drenka ezen előadását ugyan a szomszédok és a kikérdezett családtagjai is mindenben megerősítették, azonban a járőr a tanuk bemonadását aggályosnak találván, Drenkával Felsőpercesenybe ment és ott fölkereste azon egyéneket, a kiknél Drenka tehénvásárlás végett megfordult. Ezek is igazolták, hogy Drenka tényleg megfordult náluk; de a fölített kérdésekre előadták, hogy Drenka

ez alkalommal rendes hétköznapi ruhát viselt és lábán nem csizma, hanem *boeskor* volt; továbbá, hogy a *községből*, nem mint állította, *este*, hanem még a *délelőtt* folyamán távozott el.

Drenka még ezen bizonyítékok mellett is konokul megmaradt tagadása mellett.

A járőr további bizonyítékok után kutatandó, Drenkánál hámozást tartott, mely alkalommal sikerült egy szétszakított újságpapírt találnia, mely a *fojtás papírmaradékának kiegészítő részét képezte*. A további kutatás folyamán a kertben a buza közt a földbe ásva a járőr egy ládát is talált, melyet fölbontva, abból egy *kétsövű fegyver került napfényre*, melynek egyik csővében a töltés most is ben volt. Ezt a töltést megvizsgálva, a járőr megállapította, hogy annak fojtása ugyan újságlapból készült, melynek egy darabját a lakáson találták, valamint a töltény *ömlődarabjai teljesen azonosak azokkal, melyeket a boncolásnál a hullában találtak*.

Drenka még most is tagadott, sőt azt is tagadta, hogy a talált fegyver az ő tulajdona volna. Azt állította, hogy fogalma sincsen arról, miként került a fegyver az ő kertjébe.

A járőr, ámbár az eddig összegyűjtött bizonyítékok is teljesen megvilágították Drenka bűnösségét, még most sem fejezte be a nyomozást, hanem a fegyver tulajdonjogát is tisztáznia akaráván, sorba járta a szomszédos városban levő összes vaskereskedőket, míg sikerült azon üzletre ráakadni, a hol a fegyver annak idején el lett adva.

Az illető kereskedő azonnal fölismerte a fölmutatott fegyvert és könyveiben utána nézve, megállapította, hogy a fegyvert, melynek száma is pontosan be volt jegyezve, annak idején Drenka Andrást alsóperecsenyi lakos vásárolta nála.

Most végre Drenka is megtörtött és látva, hogy további tagadása hiábavaló, töredelmesen beismerte a gyilkosság elkövetését, a melyre tényleg a boszu vezetett. A bíróság Drenkát 15 évi fegyházra ítélte.

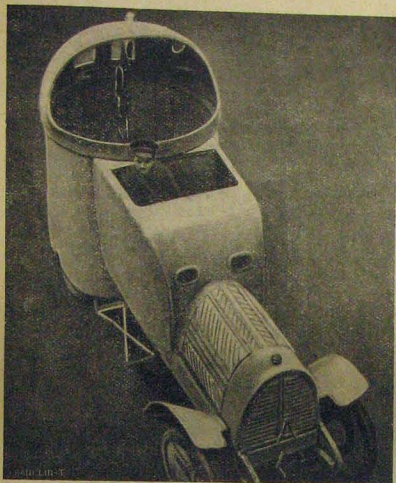
A kitartó, fáradságot nem ismerő buzgóságnak és az észszerű, körültekintő és igazán ritka szakszertűséggel és rendkívüli ügyességgel vezetett nyomozásnak tehát meg volt a szép eredménye.

Tanulhatunk belőle mindannyian.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Földünk keletkezésének kora.

Ma már általában elismert dolog, hogy a föld keletkezése sokkal régebben történt, mint a hogy a régi fellegős nyomán hinni szokás. De azért hiában keresünk a természettudományi és geológiai művekben egészen pontos számot a világ teremtésének idejére vonatkozólag. Természetes, hogy ezt a kérdést a tudó-

A francia kormány számára készült hadi automobil elölről és hátulról nézve.

sok megközelítőleg sem tartják megfeythetőnek; legfőlebb a föld és a naprendszer keletkezésének idejét próbálgatják némileg megközelítőleg számokban is kifejezni.

Régebben ezek a számok rendkívül eltérők voltak egymástól, mert hiányzott minden megbízható számítási alap. Jelenleg azonban komoly tudósok olyan adatokra építenek, a melyek legalább a valószínűség megközelítését lehetővé teszik.

A legújabb vizsgálódók egyike Wellisz angol tudós, ki az ismert Kant-Laplace-féle elméletre támaszkodva, arra az eredményre jut, hogy az a korszak, midőn a föld kérge már annyira kihült, hogy az első réteges leülepedések keletkezhetek, $3\frac{4}{10}$ -szer hosszabb időbe telt, mint az azóta napjainkig eltelt idő. Minden geológiai korszaknak, azaz minden réteg lerakódási idejéül azt az időszakot veszi, mely alatt az egyenlítő és a föld pályájának átlagpontjai egyszer megkerülik az egész égboltozatot s ez az úgynevezett platói, vagyis nagy év. Ily módon számítva, a föld már kerek számban kilencz millió éve, hogy megalakult, mint külön világtest. Számításai egészen tudományos jellegűek, de természetesen ő maga is csak föltevések tartja elméletét s egyáltalán nem állítja, hogy az említett évszám egészen pontos volna. Mindamellett kétségtelen, hogy a matematikai alappal bíró s valószínű számítás egyelőre eléggé megbízható.

Még érdekesebb Thomson Vilmos híres angol természetbúvárnak a nap korának megállapítására vonatkozó számítása. Thomson abból indul ki, hogy a nap

a meleg kisugárzása következtében lassanként folyvást hül. Mivel a nap melegének fokát megközelítőleg képesek vagyunk megállapítani s azt is tudjuk, hogy eredeti melege, midőn kőanyaga megsűrűsödött, legalább tiz milliószor nagyobb kisugárzást fejtett ki, a számításra már van némi alapunk, de ezenfelül még a kihülés idejét is meg lehet állapítani. Mindezt tekintetbe véve, Thomson számítások és okoskodások eredményeként azt állítja, hogy a nap legalább 100 millió év óta sugároz ki világosságot és meleget, de ez a működése még legfőlebb ötször ily hosszú ideig tarthat, de egyszersmind folyvást gyöngül s bizonyos évmilliók múlva kevesebb lesz, mint a mennyire az embernek szüksége van.

A nap és föld keletkezésénél természetesen még sokkal későbbi az ember keletkezése, bár ez is régebb, mint a hogy őseink hitték. Ma már például egészen bizonyos, hogy a kínaiaknak 2200 évvel Krisztus előtt egészen rendezett államuk volt; ugyanakkor már az Eufrates és Tigris partjain is fejlődött társadalmi élet mutatkozik s valószínűleg jóval ezelőtt szintén ilyen élet volt a Nilus torkolata körül is. Ezenkívül a régészeti leletek is sokkal régebbi idők mellett tesznek tanúságot. Közép-Európában sok lelet került napfényre oly korszakból, midőn itt még sarkvidéki éghajlat volt s ezek a leletek nemcsak emberek létezéséről tesznek tanúságot, hanem azok életmódját, különösen vadászatukat, ruházatukat is híven tüntetik elénk. Ezen kor után Közép-Európának egész állatvilága átalakult, egyes fajok teljesen kihaltak vagy kiköltöztek, a mi csak

hosszu idoszakok lefolyása alatt történhetett meg. Az európai régészeti leletek tehát arról tesznek tanubizonyosságot, hogy az ember már sok-sok ezer évvel ezelőtt élt itt.

A tudósok ujabbban abban állapodtak meg, hogy Európában két jégkorszak volt s az ember már e két korszak között is élt. Valószínű, hogy az utolsó jégkorszak és a jelenkor között rövidebb idoszak esik, mint a két jégkorszak között. Heim zürichi tanár, ki e tekintetben kiváló szak tudós, azt állítja, hogy az utolsó jégkorszak óta legalább 10,000 év telt el, de legfőkébb 50,000, s hogy a két jégkorszak a föld történetében bizonyos periodikus körjelenség, mely valószínűleg összeköttetésben áll a már említett platói nagy évvel, azaz körülbelül 26,000 év alatt ismétlődik. Ha tehát kerekszámban vége 10,000 év folyt le a legutolsó jégkorszak óta, még most fele idoszakát sem értük el a legközelebbi jégkorszaknak. Pedig kétségtelen, hogy a legutolsó jégkorszak előtt már éltek emberek a földön s volt bizonyos műveltségük is.

Az emberi nem keletkezésének ideje tehát 10,000 évnél sokkal régebb.

Ez magában véve igen rövid idő más élőlényekével összehasonlítva, de sokkal hosszabb, mint apaínk gondolták s ha a két jégkorszakot a platói évvel számítjuk, ma már az emberi nem 30—40,000 esztendő s a földön.

Természetes, hogy az első korszak még inkább a természetrajz, mint a történelem körébe tartozik, sőt a rendszeres történelem alig éri el a 3000 esztendőt, egyes kísérleteket nem számítva. Lesz-e még az embernek oly hosszú ideje a földi életben, mint a mennyi eddig volt, teljesen bizonytalan, bár valószínű. Mindenesetre eljő az a kor, midőn ember többé nem lesz, mert a föld élete örökös változás.

Kiállítás a sarki vidéken.

Eredeti kiállításról innak az amerikai lapok. Ez a kiállítás az északi sarkvidék egy nevezetes pontját fogja közelebb hozni a műveltséghez: Alaskát. Alaska szorgalmas lakossága bizonyára megérdemli, hogy a közfigyelem és érdeklődés egy pillanatra feléje irányuljon. Majdnem legyőzhetetlen akadályokkal küzdöttek és igazán emberfölötti erővel fáradtak, dolgoztak, a míg sikerült nekik egy teljesen lakatlan, jégmezők közé beekelt földet a műveltség előtt feltárni, annak mérhetetlen kincseit kiaknázni és országukat művelt állammá fejleszteni. Az eredményre annál büszkébbek lehetnek, mert mindezt rövid nyolcz esztendő alatt érték el.

A mikor még kényelmes gőzhajók nem álltak az emberiség rendelkezésére, a mikor még vasutak alig voltak, bihetetlennek látszott az a gondolat, hogy némileg is meg lehessen közelíteni az északi sark vidékét s nagyon kevesen voltak, a kik megkockáztatták, hogy Alaska földjére lépjenek, a melyről azt hitték, hogy a jégén kívül nem fognak találni rajta semmit. De amint az első ember megfordult Alaska hegyei között és elmondta mit látott, Amerika figyelme egyszerre felébredt. Ma már Amerikáé

Alaska, a hol hír szerint legközelebb kiállítást fognak rendezni.

Alaska valamikor Oroszországé volt és 38 év előtt vette meg Amerika. Az oroszok nagyot örültek, a mikor hét millió dollárért eladták adni Alaskát Amerikának, mert azt hitték, hogy ott zuzmónál egyébb úgy sem terem, de most, hogy az amerikaiak vállalkozási szelleme kinyitotta a szemüket, nagyon szívesen visszavennék háromszoros árát is.

Magának az iparkiállításnak ezéja az, hogy a világot meggyőzzék arról, hogy Alaskanak a havon és jégen kívül van egybe is, sőt valóságos csudaország a természet szépségeinek. A kiállításban óriási panorámák és kinematográfok fogják bemutatni Alaska szépségeit, hegyeinek gyönyörű vidékeit, melyek közül egymaga a 19,000 láb magas Mac Kinley megérdemli, hogy valaki odautazzék Alaskába és lássa a szédítő magasságban, jégtől ragyogó csucst, a melyet még nem taposott emberi láb.

Alaskát azonban nem ezért vette meg Amerika, hanem aranyáért. Ekkor kezdett tulajdonképen fejlődésnek és virágzásnak indulni Alaska. Azóta Dawson, Seward, Rome villamos világítással vannak ellátva, telefon összeköttetésük van a világ minden részével, kényelmes vendéglők, szállodák állanak az idegenek rendelkezésére. A vasuti állomás Bannerben van az Anvil-Creek mellett, ugyanott posta- és táviróhivatal is van. Érdekes, hogy csilingszék szánokon kívül autók is állanak az érkezők rendelkezésére. A mi Alaska klimatikus viszonyait illeti, az ellentét nagyon szembeszökő az északi és déli vidékek között. Északon dermesztő hideg van, míg délen langyos meleg. Azok az aranyásók, kik éveket töltöttek Alaskában, valósággal elragadtatással beszélnek ez ország éghajlati sajátosságairól, mely különösen kedvező a Suezlna-völgyben. Ez a völgy körülbelül 400 angol mérföld hosszú, középet vasutvonallal szeli át s rétein hat láb magasra nő a fű. A föld legkiválóbb talaja a gabonaművelésre, legfőképen pedig a zabnak, úgy, hogy nagyon sokan vannak, a kik a mezőgazdaságot kultiválják és a föld terményeiből élnek. Kikötővárosuk Seward. Nagyon szépen épült tengeri város, melyben nem-hogy egész éven keresztül nincsen jég, hanem ellenkezőleg, átlagos hőmérséklete megfelel Baltimore éghajlati viszonyainak.

A kiállítás fölátványossága természetesen Alaska aranya lesz. Be fogják mutatni a bányákat, aranytelepeket, aranymosókat körülbelül az 1894-iki san-franciskói kiállítás mintájára, de annál nagyobb és szemléltetőbb alakban. Természetesen Alaska lakossága is részt vesz e kiállításban s az maga is elég tanulságos látványosság. A felszíni lakossága indián-törzsek maradványa, a mely főleg az asszonyokon látszik meg. Rövid idő alatt csodálatos készséggel alkalmazkodtak a modern műveltség követelményeire, a mellett azonban ősi faji jellegüket is igyekeztek megtartani. Az asszonyok mind magas növéseük, erősek, szorgalmas munkások. Szővéssel, főzéssel és csomókötéssel foglalkoznak, melyely valóban művészes szönyegetek és falidiszeket állítanak elő. A férfiak pedig a faipari kézimunkában rendkívül jártnak és érdekes, művészi dísz tárgyakat faragnak. Ezeket kívül be fogják még mutatni Alaska állat- és növényvilágát is az őskori állati csontvázak maradványaitól kezdve, s a többek közt bemutatják egy mammutnak a csontvázat is, a melyet Alaska jégsziklá közl ástak ki, a mely nyolcz-tizezer esztendő óta pihent jégársíjában.

Képeinkhez.

Hadi automobil.

Az automobil-gyártás fejlődésének katonai czélokra való hasznosítására vonatkozólag nevezetes lépést tettek ismét a francziák. Próbát tettek a hadügyminisztérium egy bizottsága előtt egy új hadi automobil-típussal. A gépkocsi a lehető legkedvezőtlenebb terepen, mindenféle akadályok közt teljes biztonsággal, minden baj nélkül járt; ha keskeny árokra bukkan, van rajta két kerék, mely hídul szolgál ilyenkor; 2—3 méter széles árokba az egyik parton leszalad, a másikon föl, akár előre, akár hátra.

A szerkezet főbb jellemző vonásai: motora 35 lóerejű, a melyvel a 2300 kilogramm súlyú kocsi 45 kilométeres sebességet tud elérni s 50 százalékos emelkedésű lejtőkön is fel tud haladni. Négy kereke kimozdítható helyéből; a vezető rendes körülmények között úgy ül benne, mint egyik képünkön látható, de a kor mányzó rúd tetszés szerint megrövidíthető, a vezető ülése lejjebb süllyed s az ember teljesen eltűnik s két nyíláson át néz ki az útra. A hátsó részen egy forgó torony-féle van, a melyből egy mitrailleuse csővei néznek ki s a torony belsejében 14,000 töltésre való rekeszek férnek el.

Két tűzérnek van helye a toronyban: az egyik egy bicikli-félen ül s a lába nyomásával szabályozza a mitrailleuse mozdulatait. A tűzerek hátulról mennek be a toronyba egy páncélos ajtón, a vezető oldalról jut a helyére.

HIREK.

A pozsonyi kerület mult évi tevékenysége. A pozsonyi csendőrkerületi parancsnokság területén a mult év folyamán előfordult közbiztonsági zavarokból a pozsonyi szárny 96, a trencséni 97, a balassagyarmati 94, az esztergomi 95, a nyitrai 93, a besztercebányai szárny pedig 94%-ot derített ki. Az előfordult közbiztonsági zavaroknak tehát összesen 95%-a derült ki. A mult évi néhez viszonyok között és folytonos létszámhiány mellett elért ezen valóban szép eredményért a csendőrkerületi parancsnokság a kerület összes legénységének a legfelsőbb szolgálat nevében elismerését nyilvánította.

Összpontosítás. A szegedi fűrészgári munkások bérmozgalma alkalmából, a belügyminiszter úr utasítása folytán, *Pataki* Károly hadnagy vezetése alatt 30 főnyi karhatalom összpontosított. A karhatalom a városi rendőrséget támogatja.

Vízbeugrott tolvaj. *Komárom* János, Békésmegye dobozi illetőségű, lopással vádolt egyén, *Puskás* János és *Szabó* Lajos dobozi őrsbeli csendőr járőr elől — nyomozás közben — Doboz község határában a Körös folyóba ugrott, hol a jég alatt nyomtalanul eltűnt. A guljai szakasparancsnokság a vizsgálatot bevezette.

Megtámadott járőr. A háromszékmegyei Kézdiszentlélek községben február 12-én este nyolcz órakor *Szilágyi* Károly és *Álgya* Sándor cz. őrsvezetőköl állott járőrt több polgári egyén megtámadta és megsebesítette. A járőr a támadókkal szemben löfegyvert és szuronyt is használt, minek következtében két polgári egyén életveszélyesen megsebesült. A járőr mindkét tagjának sérülése könnyebb természetű.

Orozva leütött csendőr. *Szabó* Géza, *Hirtelen* István és *Bartók* Sándor polgári egyének *Sándor* József tiszai-őrsi őrsbeli csendőrt szolgálton kívül, február 11-én Tiszaőrsön, egy táncmulatságon összeszólalkozva orozva megtámadták, dorongokkal hátulról leütötték és összeverték. *Szabó* csendőrt, kinek sérülései súlyosak, de nem életveszélyesek — az őrsön ápolják.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nagy Napoleon s az „M” betű. Az egyik angol folyóiratnak rendkívül bő idejű hisztórikusa a minap kis cikkelyt írt arról, hogy mily nagy szerepet játszott I. Napoleon életében az M betű. E szerint az első nagy csata, a melyet Bonaparte megnyert, Marengonál volt és dióságának, hatalmának sirja: Moszkva. A feleségét *Mária* Lujzának hívták. Legjobb marsalljainak (*Masséna*, *Marmont*, *Macdonald*, *Murat*, *Moncey*, *Mortier*) továbbá huszonhat főtábornokának volt M betűvel kezdődő neve. Az első ellenséges főváros, a melybe diadalmasan bevonult *Milánó* volt, az utolsó *Moszkva*. A két legveszedelmesebb összeesküvést *Malet* és *Marmont* szőtte ellene. Első kancellárja *Montesquieu* volt és Franciaországban utoljára a *La Malmaison* kastélyban tartózkodott. *Mailand* kapitányra bízta magát és *Szent Ilona* szigetére *Monthon*al kísérte. A szigeten hűséges szolgálja *Marchand* volt. *Moreau* árulta el őt és *Murat* mártír-halált halt az ügyéért.

Erős telek. Az ideihez hasonló erős telek ritkák ugyan, de azért még sokan emlékeznek rájuk. Az emlékekhez azonban csak évtizedekre terjed, míg évkönyvek tanúsítják, hogy századokkal ezelőtől is borzalmas hidegek voltak. 1408-ban pl. a Kattagat tengerszoros úgy befagyott, hogy a farkasok kényelmesen át-sétálgattak Jütlandba. 1460-ban gyalog, lovon s kocsival jártak át Lübeckből, Rostockból és Stralsundból Dániába. 1468-ban meg oly kemény hidegek jártak, hogy a flandriai katonáknak kiosztott bort kalapáccsal kellett szétverni. A legismertebb tél mégis az 1812—1813-beli, mikor Észak-Németországban s Oroszországban Napoleon hadai érzékel pusztultak el. A francia-német háború alkalmával is erős hideg járt. 1897-ben a higany is megfagyott Norvégiában. A spirituszos hőmérő 45 fok Celsiusot mutatott.

Megkövesedett erdők. Az amerikai államok kormányza elhatározta, hogy az arizonai megkövesült erdőket birtokba veszi, hogy azt mint természeti csodát fentartsa az utókor számára. Magukban véve az ilyen megkövesült erdők nem tartoznak a nagy ritkaságok közé, mert ilyeneket sok helyen lehet látni, leginkább Kairo körül, Algírban és Tuniszban, a hol az ásatások nyomán sok megkövesült erdőre akadnak. Az arizonai lelet azonban mégis megérdemli a figyelmet. Itt ugyanis nemcsak egy-egy fatörzsről van szó, hanem egész erdőréseketeket ástak ki s a megkövesedett fák között egész faóriások is vannak. Érdekes, hogy egyik-másik fa egészen le van dőlve s mely szakadékokat hidal át, természetes és bizonyára erősebb kőhidat képezve, mint amit valaha emberi tudomány épített. Némely kövület belsejében achatot és chalcidot is lehet találni, a melyeknek jelentékeny fogalmi értéke is van. Az amerikai

tudósk az biztos, hogy a megkövesedett fák nagyobbbrészt a coniferákhoz tartoznak és már évezredek óta fekszenek a föld gyomrában. A fák föld alá süllyedését a földfelület változásai okozhatták és a tenger vízének beszivárgása következtében nagy mennyiségű só rakódott rájuk, a homok végül vastag réteggel borította be azokat és lassanként kővé váltak. Évezredek múlva ismét történt egy talajváltozás és a föld felszínre tette azt, a mit egyszer magába zárt. Az ilyen földfelületváltozásokat vagy vulkánikus erők vagy földrengés vagy a tenger vízének a föld gyomrába való hatolása okozza és ilyenkor mindig a legrikább természeti ritkaságok tárháza kerül a felszínre.

Az állatok és a tükör. Egy berlini egyetemi tanár érdekes cikkeken számol be azokról a tapasztalatairól, a melyeket az állatoknak saját tükröképükkel szemben tanusított magatartásának megfigyelésénél tapasztalt. A kanárimadár — írja — kezdetben nyugtalan érdeklődéssel nézi magát a tükrökben, aztán egyre izgatottabb lesz, míg végül dühösen rácsap a tükörre és úgy viselkedik, mintha élő ellenféllel kellene szembeszállnia. Ha eme hirtelen mozdulatai között véletlenül a tükör mögé kerül és így a képét nem láthatja, lázas sietséggel ide oda röpök és keresi ellenfelét. — Egy török kacsát heteken keresztül figyelte meg és azt találta, hogy mindig nagy örömmel tartozkodik olyan helyeken, a hol tükrök vannak. Sőt a mikor ennek a kacsnak a párja kimúlt, naphosszat tükrőbe nézett és úgy látszott, mintha a saját képét a melvben bizonyonlan a párját vélte felismerni, folyton csókolgatná. A macska is rögtön ellenelet sejt saját tükröképében és ezt egész viselkedésével el is árulja.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Az apróírószag tartása és nevelése. Ezzel a czim-mel *Królopp* Alfréd ügyes, népszerű könyvcsekket írt erről a tenyésztési ágról, a mely ma már hazánkban a szarvasmarhatenyésztés után a legfontosabb és legjövendelműbb. Behatóan ismerteti a baromfi fajtaírt, tenyésztésüket, nemesisüket, tartásukat, az őket fenyegető betegségeket, termékeik értékesítését, s végül az értékesítés szervezeteit, a különböző szövetségeket. A hasznos füzet, a mely a Franklin-társulat által kiadott Falusi Könyvtárban jelent meg, két koronába kerül.

Rendkívül nagy gyümölcsök termesztése. Néha valóban óriás példány gyümölcsöket láthatunk a kirakatokban, különösen pedig körteket, a melyekről az ember azt hinné, hogy valamely külön fajhoz tartoznak. Pedig nem úgy van a dolog. Kertészeti mesterfogás az egész, melynek titka in a következő: A fiatal körtefának, melyet törpére nevelnek, támadnak buja növényű alsó hajtásai. Ezeket, a helyett, hogy lenyesnék, hozzápárosítják tavaszszal (kettős nyelvmetszéssel) egy fölöttük levő körteághoz, a melyen biztosan kivehető gyümölcstermő csap van. Az alsó hajtás pár hét alatt egygyé forr össze a felső ággal, a mikor az már elvirágozott. A körtevirágnak szokása, hogy egy csapban három-négy körteket köt. Ha ráhagyják, föl is nőveli valamennyit. A mesterkedő kertész azonban, pár heti megfigyelés után megítélve, hogy melyik körte indult neki legjobban a növekedésnek, a többi letördeli mellől és csak a legidősebbet hagyja meg belőlük. Most azután ezt az egy darab körteket két anya táplálja, az edes szőlője, meg a dajka. Így nő azután meg azon az egy fán, az az egy darab körte két-három fontos óriássá, a mivel az avatatlanoknál bámulatba lehet ejteni. Ezt a mesterkedést kertészi műnyelven szoptatásnak nevezik.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

K. M. Kérelmet előljáró parancsnoksága útján kell előadni 2. A felment szőlőilleték a koronadörsegnél a következő: őrmester 1 kor. 30 fill, szakaszvezető 1,10, tizedes 90 fill, gyalogos 70 fill.; ezenfelül a tisztsek számára 34 k., a gyalogosok számára 28 k. havi szolgálati jutalomdíj. Jelentkezése esetén előjegyzésbe veszik, s őrésded esetén beidézik. Ha jó a minősítése úgy előjegyzésbe vétele valószínű. 3. Az előléptetés a megűresdedt helyekhez képest történik. 4. Kérheti.

H. J. Előbb hat havi próbaszolgálatot kell végeznie, s akkor leteheti a vizsgát.

N. A domino játék, ha a jelzett módon játsszák: tiltott szerencsejáték, mert a nyereség vagy veszteség nem a tudástól, hanem a kizárólag a véletlentől függ.

M. A. csendőr. Weisz Manfréd conserygyára Budapest, IX. Máriássy-utca 1. sz. Kérelmére innen árjegyzéket kap. Husconservet a közös hadsereg conservérszletéből is kaphat, ha ezt a szárnyparancsnokságtól kéri.

Török csendőr. Olvassa el a szolgálati szabályzat I. Rész 280. pontját.

83. sz. Nem illetékes (Illetékszabályzat 47. §. 8/5 p.) 2. Kérdezze meg a szakaszparancsnokságtól.

M. B. Egy kultuszminiszteri rendelet értelmében ezidőszent csak a budapesti baptista hitközség ismerhető el törvényesen megalakultnak, ennél fogva a baptista vallásfelekezethez való belépés és pedig személyesen máshol, mint a budapesti polgármesternél nem jeleníthető.

J. M. őrsvezető. Kérdezze meg a szakaszparancsnokától.

F. O. j. ő. Olvassa el a vadászatról szóló törvény 12. §-át.

D. P. pr. csendőr. Ha megskazitás nélkül lépett át a tesztületbe, akkor nyugdíjaztatása esetén a pénznyugdírségi, valamint ugyanezen feltételek mellett katonai szolgálati ideje is be lesz számítva. Azonban igényjogosultságra csakis 12 évi tényleges katonai szolgálat után tarthat igényt.

M. B. őrsvezető. 1. Nincsen iskolai kvalifikációhoz kötvé, csupán az előírt szakvizsga letételét követelik. 2. Nem. 3. Bármelyik nagyobb fővárosi könyvkereskedésben. 4. Igen, ha csak valami nagyképtettségű egyén nem folyamodik.

A. V. csendőr. Igényjogosultsági igazolványt csakis 12 évi tényleges katonai szolgálat után kaphat, vagy pedig, tekintet nélkül a szolgálati idő tartamára, ha a közbiztonsági szolgálatban oly módon sérült meg, hogy habár ezáltal katonai szolgálatra képtelenné vált is, polgári hivataloknál még alkalmazható.

S. J. őreg zsoldár. Kérdésre, miután szolgálati ügyet érint, nem adhatunk felvilágosítást.

A. J. csendőr ő. őrsvezető. Ha már nyugdíjaztatták, kérheti nyugdíjának végkielégítéssel való megváltását. Ennek összege esetről-esetre lesz megállapítva, de a nyugdíj megállapításánál alapul vett javadalmazás kétféle összegét meg nem haladhatja. Az ez iránti kérelmet az illetékes honvédkiegyesítő parancsnokság útján kell előadni.

F. S. Azt mi nem tudhatjuk, várja be míg értesítik, vagy forduljon a pályázatot hirdetett hatósághoz.

NYILTTÉR.*

Villamos zseblámpa. Nagyon praktikus, különösen éjjeli portyázásoknál, rejtekhelyek átvizsgálásánál stb. A beszerzésre nézve utalunk lapunkban közölt Wittenberg-féle hirdetésre.

* Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMELYI ÜGYEK

Jutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter úr 1907. január hó 19-én kelt 140.465.906.—V. b. számú rendeletével, *Szacsó* Gyöngytyuk József fegyveres csavargónak 1906. aug. hó 9-én Mucsin község határában fegyveres küzdelem után történt ártalmatlanná tétele alkalmával tanúsított katonaság, bátor és önfeláldozó magatartásukért, (a mely alkalmossal *Barta József* csendőr, *Szacsó* által megölve, súlyosan megsebesült), az V. számú csendőrkerületi parancsnokság állományába tartozó *Barta József* csendőrnek 400 és *Koroján Sándor* próbacsendőr cz. őrsvezetőnek 200 korona jutalmat adományozott.

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Albert János járásörmester, a legénységi létszám kiegészítése körül — jelentkezők gyűjtése által — tanúsított kiváló buzgalmaért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Szélyes Mózes és *Fazekas Lajos* járásörmesterek, *Polák Benedek* és *Porubcsán Gábor* cz. őrmesterek, valamint *Bátorfi Vincze* őrsvezető, a legénységi létszám kiegészítése körül — jelentkezők gyűjtése által — tanúsított buzgalmaért.

Előléptettek:

1907. február 1-ével a VI. sz. csendőrkerületnél:

Szakál János csendőr cz. őrmester, őrsvezető cz. őrmesterré;

Imre József, *Somogyi István II.* és *Németh Pál* csendőr cz. őrsvezetők, őrsvezetőkké;

az öt évi tényleges szolgálat betöltése után:

Bíró János, *Veres Miklós*, *Sattler Tamás*, *Sándor András*, *Pál Sándor*, *Bakk István*, *Bíró András*, *Schuffert Mihály*, *Becsán Vivadar*, *Forika Péter*, *Sándor István II.*, *Pap János VI.*, *Keszler Dániel*, *Fodor Dániel* és *Fodor János I. sz.*, *Mikla József*, *Schmid Máté*, *Zsilovecz Miklós*, *Sárközi Antal* és *Tóth Ferencz I. VI. sz.* csendőrkerületbeli csendőrök, címzetes őrsvezetőkké.

Járársvezetői jelvénynyel elláttattak:

Harai Antal, *König József*, *Balázs György*, *Albert István*, *Juhász János*, *Benedek Lajos*, *Kardos Géza*,

Fábián József, *Junk Győző*, *Szopós János*, *Fábián József*, *Csegezi Kálmán*, *Pálfi Gáspár*, *Kovács József I.*, *Molnos Antal*, *Gál József*, *Zöld István*, *Virág János*, *Munyán Miksa*, *Kovács Péter* és *Balla Ferencz I. sz.* és *Tóth Mihály I.*, *Ács Gergely*, *Bátori István II.*, *Hóbor Ferencz*, *Gaál Péter*, *Cseh Antal*, *Lipórt Ferencz*, *Tóth Czere Kálmán*, *Alos Lajos*, *Vajda József*, *Bodri István*, *Pálfi Lajos*, *Kiss Imre I.*, *Csizmadia György*, *Haaz István*, *Kolma Imre*, *Király Sándor I.*, *Ikker Kálmán*, *Szöke Lajos*, *Zabrána Gyula*, *Leposa József*, *Németh Lajos I.*, *Bognár János II.*, *Weinacht Mihály*, *Egyed János*, *Szabó Ferencz II.*, *Törő János*, *Farkas Kálmán*, *Molnár Gyula*, *Nagy István*, *Kiss Károly*, *Füg József*, *Komáromi Kálmán*, *Nagy János III.*, *Jeki Sándor*, *Herbath Sándor*, *Becsák János*, *Szabó István I.* és *Zsédenyi Sándor VI. sz.* csendőrkerületbeli csendőrök.

Házasságra léptek:

az I. sz. csendőrkerület állományában:

Törzskő Mihály őrsvezető, *Imre Annával* január hó 19-én Újszékelyen;

a VI. sz. csendőrkerület állományában:

Kreitli József őrsvezető, *Schwarcz Annával* 1906. december hó 16-án Köszegen;

Szöke István cz. őrmester, *Kósa Eszterrel* január hó 24-én Tasson.

PÁLYÁZATOK.

Egy 2000 korona fizetés és 700 korona lakpénzzel javadalmazotti kezelőtisztzi;

két 1400 korona fizetés és 600 korona lakpénzzel javadalmazotti irodaségdtisztzi; — és

egy 1200 korona fizetés és 400 korona lakpénzzel javadalmazotti közbiztonsági és állatvásári altisztzi állás Budapest székesfővárosánál. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy évi próbaidő. Kérvények a székesfőváros tanácsához 1907. márczius hó 2-gig.

Egy irtóki állás a mezőturi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Kezelési teendőkből való jártasság. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a szolnoki kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 10-gig.

Két rendőri állás Pancsova városánál. Fizetés 720 korona. Csizmailletmény 24 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Szerb és német nyelv ismerete. Kérvények Pancsova város polgármesteréhez 1907. évi márczius hó 9-gig.

Két gyakornoki állás a m. kir. zálogházaknál. Segélydíj 800, illetve 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. A 800 korona segélydíjjal javadalmazotti

álláshoz érettségi vizsga, a 600 korona álláshoz négy középiskolai osztály. A kereskedelemügyi miniszterhez címzett kérvények a m. kir. zálogházak igazgatójához 1907. évi márczius hó 9-ig.

Egy hivatalszolgai állás a teregovai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a karánsebesi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 24-ig.

Egy irtóki állás a pozsonyi kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pozsonyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 8-ig.

Egy irtóki állás a királyhelmecei kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 kor., esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Tót nyelv bírása. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a sátoraljanhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 5-ig.

* Egy irtóki állás a soproni kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 7-ig.

Egy irtóki állás a pápai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a veszprémi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 5-ig.

Egy irtóki állás a kovásznai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a kőzdívárshelyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 3-ig.

Egy irtóki állás a vámosmikolai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az ipolyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 5-ig.

Egy. hivatalszolgai állás a budapesti kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 18-ig.

Egy hivatalszolgai állás az alsólendvai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zalaegerszegi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 6-ig.

Egy hivatalszolgai állás az országos színművészeti akadémiánál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Természet-

beni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Asztalos-mesterségben s a színpadi disztó munkában való jártasság. Kérvények az orsz. m. kir. színművészeti akadémia igazgatóságához 1907. évi márczius hó 5-ig.

Egy irtóki állás a trencséni kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a trencséni kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 6-ig.

Egy irtóki állás Besztercze-Naszód vármegye alispáni hivatalnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények Besztercze-Naszód vármegye alispánjához 1907. évi márczius hó 4-ig.

Egy-egy hivatalszolgai állás a nagyszebeni és makói áll. főgymnasiumoknál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Törvényszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszteriumhoz intézet kérvények az illető m. kir. áll. főgymnasium igazgatóságához 1907. évi február hó 28-ig.

Egy irtóki állás a megyesi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az erzsébetvárosi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 2-ig.

Egy irtóki állás a dési kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Oláh nyelv bírása. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dési kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 1-ig.

Egy hivatalszolgai állás Borsod vármegye miskolci járásában. Fizetés 600 korona. Lakpénz 200 korona. Ruhailletmény 130 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Borsod vármegye alispánjához 1907. évi február hó 28-ig.

Egy fogházőri állás a budapesti kir. törvényszéki fogháznál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Kérvények a budapesti kir. ügyészséghez 1907. évi február hó 28-ig.

Egy hivatalszolgai állás a brassói kir. törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar, német és román nyelv szóban és írásban. Kérvények a brassói kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi február hó 23-ig.

Egy irtóki állás a hernádszadányi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a kassai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 4-ig.